

מצבם התעסוקתי והשכלתם של האקדמאים הערבים בישראל מסמך מתודולוגיה

מטרות הסקר

הפעלת תכניות התערבות בקרב אוכלוסיות שונות ומידת הצלחתן, נשענת, במידה רבה, על מערך נתונים עדכני ורלבנטי של האוכלוסייה הנדונה, המסייע בקבלת החלטות מושכלת בתחום נתון. התכניות המיועדות לאקדמאים ערבים, אמורות לסייע בהגדלת שיעורי ההשתתפות של אוכלוסייה זו בשוק העבודה בישראל וקליטה איכותית בתעסוקה, והן מחייבות הכרת מאפייני האוכלוסייה הנדונה, תוך מתן דגש למאפיינים הרלבנטיים לתחום התעסוקה.

מכאן, שהמטרות העיקריות של הסקר הנוכחי הן:

- א. הצגת תמונת מצב עדכנית של מאפייני ההשכלה והתעסוקה של האקדמאים הערבים.
- ב. זיהוי החסמים המונעים מאקדמאים ערבים למצוא תעסוקה הולמת לכישוריהם ולהתקדם בשוק העבודה.

השגת מטרות אלו תסייע ותקדם את התחום בהיבטים הבאים:

1. תספק למקבלי ההחלטות ידע עדכני ורלבנטי על תעסוקת אקדמאים ערבים, ובכך תסייע במציאת דרכי התמודדות עם מצוקת התעסוקה של האקדמאים הערבים.
2. תאפשר להציג בפני בעלי העסקים היהודים תמונה עדכנית של הכישורים התעסוקתיים של האקדמאים הערבים ובכך לנסות להקטין את האפליה בהעסקתם מצד בעלי עסקים יהודים.
3. תאפשר להציג בפני האוכלוסייה הערבית בארץ את המצב התעסוקתי הנוכחי של האקדמאים הערבים ואת תרומת רכישת ההשכלה למצבם הכלכלי ובכך לעודד ולהגביר את הרצון לשילוב בשוק העבודה באמצעות רכישת השכלה.

מקור הנתונים

קובץ נתוני המשתתפים בסקר נלקח מתוך מספרי טלפונים של משקי בית ערבים בישובים בהם קיימים ריכוזי ערבים.

האוכלוסייה

אוכלוסיית הסקר, שהתבצע בקרב מדגם מייצג של אקדמאים ערבים בכל ענפי המשק ותחומי ההשכלה, הקיפה אקדמאים עד גיל 67, בעלי תואר ראשון לפחות מהארץ או מחו"ל.

שיטת איסוף הנתונים

הנתונים נאספו באמצעות ראיונות טלפון בשפה העברית שנערכו בקרב מדגם מייצג של כ-1,000 אקדמאים ערבים עד גיל 67, בעלי תעודות אקדמיות שלמדו באוניברסיטאות, במכללות ובמכללות לחינוך בישראל או בחו"ל. הראיונות התקיימו במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2010.

שיטת הדגימה

הדגימה בסקר התבצעה בשני שלבים :

א. דגימת שכבות של הישובים שבהם מתגוררים ערבים

בשלב המוקדם נעשתה הבחנה של אזורים גיאוגרפיים על פי קידומות החיוג¹: 03, 04, 09 ו-08 - קידומות של ישובים בהם קיימים ריכוזי ערבים. בהמשך, אותרו בתים שמתגוררים בהם אקדמאים בישובים ערבים, כאשר נעשה מאמץ לפזר את התשאולים בישובים שונים. בערים המעורבות היה קושי לאתר את האוכלוסייה המתאימה מאחר ורוב האוכלוסייה בערים אלו היא יהודית. לפיכך, נעשתה עבודה מקדימה לאיתור שמות ערביים ברשימות בזק ונעשתה פנייה לאוכלוסייה זאת לאיתור אקדמאים ערבים בערים אלו². 90.5% מהמרואינים בסקר מתגוררים בישובים ערבים ו-9.5% בישובים מעורבים ובישובים יהודיים

ב. דגימה אקראית של משקי בית ערבים אקדמאים בישובים שנכללו במדגם

בכל אחד ממשקי הבית שנפלו במדגם נשאל המשיב האם מתגורר בבית אדם המחזיק בתעודה אקדמאית, ובמידה וכן, האם אפשר לקרוא לו לטלפון. במידה והתברר שלנשאל אין תעודה אקדמית או שגילו מעל 67, נערך בירור האם מתגורר בבית אדם נוסף המחזיק בתעודה אקדמאית.

¹ ירושלים לא נכללה במדגם עקב הרצון להימנע מתשאול במזרח ירושלים

² מאחר ולא היו בידינו נתונים לגבי חלוקת האקדמאים בישראל לפי אזור המגורים - בישובים ערבים ומעורבים, הוחלט לראיין בישובים מעורבים עד 10% מהאוכלוסייה, בסקר לא נכללו כל הערים המעורבות